

Økonomi centrets notat af 14. juni 2010

Den 12. juni 2010 indgik KL og regeringen aftale om kommunernes økonomi for 2011. Hovedpunkterne i aftalen er følgende:

- Service
- Anlæg
- Overførsler
- Økonomisk trængte kommuner
- De kommunale regnskaber for 2009
- Det specialiserede socialområde
- Bedre ressourcudnyttelse og gensidighedsaftalen
- Objektiv sagsbehandling
- Kommunale restancer
- Mad til ældre
- Grundskyld

Disse punkter beskrives på de følgende sider og til sidst i notatet sammenfattes de aftalepunkter, som har betydning for Slagelse Kommune.

Punkter fra aftaleteksten, som ikke er beskrevet på de efterfølgende sider, har vi vurderet som værende ikke relevante eller økonomisk uvæsentlige i forhold til budget 2011.

1. Serviceramme

Udgangspunktet for økonomiaftalen for 2011 er kommunernes samlede budgetter for 2010 på samlet 232,8 mia. kr.

Pris- og lønudviklingen for 2010 til 2011 er sat til 0,8 % svarende til 1,9 mia. kr., det samlede budgetgrundlag for 2011 udgør herefter 234,7 mia. kr.

For Slagelse kommunen udgør godkendt budget 2010 3,057 mia. kr., som kan fremskrives med 24,5 mio.kr. til 3,082 mia. kr.

Den nuværende budgetramme for 2011 udviser 3,141 mia. kr. (incl. demografiregulering, men uden det endelige pris- og lønskøn for 2011), der er for nuværende en ubalance på 59 mio. kr. i forhold til en fremskrevet 2011 budgetramme på 3,082 mia. kr.

For at få kommunerne til at overholde aftalen foretages der justering af aftalesystemet, som betyder at en del af bloktilskuddet gøres betinget. Der vil blive foretaget modregning af op til 3 mia. kr. i 2012, hvis det vise sig, at kommunerne ikke overholder aftalen.

Det er ikke endelig afklaret, hvordan modregningen vil blive foretaget, - om det er en forholdsmeæssig andel eller der modregnes en til en, - Slagelse kommunes andel af de 3 mia. kr. udgør 42,3 mio. kr.

Der vil som tidligere blive foretaget reguleringer jf. DUT princippet (lov og cirkulærogrammet).

Regeringen og KL vil til efteråret drøfte, hvordan overholdelsen af den økonomiske ramme understøttes.

2. Anlæg

Kommunernes anlægsinvesteringer er, efter et historisk højt niveau i 2010, tilpasset et normalt leje, så der i aftalen er et finansieret anlægsniveau på 15 mia. kr.

Kvalitetsfond

Ifølge aftalen udgør investeringsniveauet på kvalitetsfondsområderne 7 mia. kr. (borgernær service indenfor kvalitetsfondens områder børn, unge og ældre). Det vil sige eksempelvis skoler, daginstitutioner, idrætsfaciliteter for børn og unge og ældreområdet (ekskl. ældreboliger).

Til orientering kan det oplyses, at der i Slagelse Kommunes budget 2010 – 2013 er budgetlagt med anlægsudgifter i 2010 for ca. 112 mio. kr. på kvalitetsfondsområderne, faldende til ca. 97 mio. i 2011. Det tillægges stor vægt, at investeringerne på kvalitetsfondsområderne realiseres.

Finansiering og lånepulje

I 2011 afsættes der en lånepulje på 800 mio. kr. til medfinansiering af investeringer på kvalitetsfondsområderne, særligt folkeskoleområdet, i kommuner med en økonomisk og likviditetsmæssig vanskelig situation.

Nogle af de fremrykkede anlægsprojekter i 2010, der er igangsat som følge af blandt andet lånepuljerne fra finansloven fra 2010, vil have overløb fra 2010 ind i 2011. Kommunerne skal tilstræbe, at afslutte anlægsprojekterne i 2010.

Der er gode muligheder for at låne til energibesparende investeringer, herunder til såkaldte ESCO-projekter. Det undersøges endvidere om der er behov for at justere gældende regler med henblik på at understøtte rentabel energirenovering og energieffektivisering i kommunerne.

Der igangsættes en model for låneoptagelse til større IT-investeringer med et dokumenteret effektiviseringspotentiale.

Der afsættes endvidere en lånepulje på 100 mio. kr. med henblik på at fremme offentligt-private samarbejdsprojekter.

3. Overførsler

Det er forudsat i aftalen, at kommunernes overførselsudgifter vil udgøre 52,3 mia. kr. i 2011, og at kommunernes udgifter til forsørgelse og aktivering af forsikrede ledige m.v. vil udgøre 11,0 mia. kr. i 2011.

Det er aftalt, at der foretages en midtvejsvurdering af skønnene for udgifterne i 2011.

På baggrund af de reviderede skøn for kommunernes overførselsudgifter i 2010 og den kommunale medfinansiering på sundhedsområdet for 2010 foretages en midtvejsregulering af kommunernes bloktilskud for 2010 på 1,5 mia. kr.

4. Økonomisk trængte kommuner (skattepulje – særtilskudspulje)

For et mindre antal kommuner, der er i en særlig vanskelig situation, er der enighed om at der i aftalen er rum til:

- at foretage en målrettet justering af den kommunale indkomstskat indenfor en samlet ramme på 300 mio. kr., skatteforhøjelser målrettes et mindre antal kommuner, der i en særlig vanskelig situation vurderes at have behov for en skatteforhøjelse, samt
- at den ordinære særtilskudspulje forhøjes ekstraordinært til 500 mio. kr. i 2011. Forhøjelsen finansieres af bloktilskuddet.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet udmelder inden sommer de kriterier der ligger til grund for fordelingen af rammen til skattestigninger.

Regeringens skattestop overholdes ved, at der foretages en modgående statslig skattenedsættelse. Halvdelen af den aftalte kommunale skattestigning indgår i finansieringen af det aftalte udgiftsniveau for kommunerne under ét.

Stiger kommunernes samlede skatteudskrivning udover den afsatte pulje på 300 mio. kr. vil der ske en modgående regulering i bloktilskuddet for 2011 svarende til overskridelsen. Kommuner, der på forhånd har fået tildelt en andel af rammen for skattejusteringer og som vedtager en skatteprocent i overensstemmelse hermed, vil blive friholdt for en eventuel individuel modregning ved et samlet brud på skatteaftalen.

Det kan oplyses at Slagelse Kommune ikke tidligere har modtaget midler til økonomisk trængte kommuner.

5. De kommunale regnskaber for 2009

Regeringen og KL er enige om, at der skal ske en styrket lokal økonomiopfølgning i kommunerne, hvilket vil sige, at der skal ske en meget tættere opfølgning på områder i økonomisk vækst.

Kommunerne skal derfor fremover udarbejde halvårsregnskaber, der sikrer opfølgning i forhold til udgiftsudviklingen og samtidig giver en prognose for regnskabsresultatet. Indenrigs- og Sundhedsministeriet fastlægger den konkrete udformning med henblik på, at indføre halvårsregnskaber fra 2011.

Reglerne fastlægges under hensyntagen til de administrative konsekvenser, og samtidig vurderes muligheden for forenkling af reglerne vedrørende omkostningsregnskaber.

Parterne opfordrer kommunalbestyrelserne til at tage stilling til behovet for korrigerende initiativer i indeværende år, hvis der ved regnskabsafslutningen i foråret konstateres væsentlige overskridelser i forhold til budgettet. Det kan i den forbindelse oplyses, at Økonomicentret er i gang med behandling af væsentlige overskridelser i regnskabsåret 2010.

Aftalepunktet skaber primært mulighed for bedre økonomiopfølgning, som kan indgå i drøftelser mellem regeringen og KL, og har således ikke direkte økonomiske konsekvenser for kommunen, udover de ekstra ressourcer der skal anvendes i forbindelse hermed.

6. Det specialiserede område

Det specialiserede socialområde

I de senere år har der været en gennemsnitlig udgiftsvækst på området på ca. 1 mia. kr. om året. Kommunerne skal fortsætte indsatsen med at få styr på udgiftsudviklingen.

I forbindelse med aftalen om kommunernes økonomi for 2010 blev der igangsat en analyse om rammeaftaler, prisdannelse, takstfastsættelse samt køb og salg af pladser mellem kommuner, regioner og private leverandører.

Der er enighed om følgende:

- Regeringen fremsætter et lovforslag der forenkler de sociale rammeaftaler og giver kommunerne ansvaret for koordineringen. Lovforslaget skal understøtte kommunerne i rollen som købere i forhold til tilbud, hvor driftsherren ikke selv har finansieringsansvaret for hovedparten af pladserne.
- Tilbudsportalen styrkes for at understøtte et højere informationsniveau om indhold og priser for ydelser samt kvaliteten af de indberettede oplysninger.
- Til at styrke økonomistyringen udvikles modeller for frivillige standardkontrakter og der sker en præcisering af, at alle ydelser herunder tillægsydelser skal godkendes af den visiterede kommune inden iværksættelse. Perioden for fremsendelse af regninger for ydelser forkortes.

Udgifterne i forbindelse med initiativet omkring tilbudsportalen finansieres i fællesskab med 6 mio. kr. årligt fra 2010.

Der iværksættes en analyse af styringen på det specialiserede socialområde.

Specialundervisning

På baggrund af et udvalgsarbejde vedrørende specialundervisning skønnes det, at ca. 14 % af eleverne modtager specialundervisning og der samlet anvendes ca. 13 mia. kr. årligt på specialundervisning. Dette svarer til knap 30 % af de samlede udgifter til folkeskolen. Sammenlignet med Sverige og Finland er det forholdsvis mange elever der i Danmark udskilles til specialundervisning.

Regeringen og KL er enige om, at kommunerne i de kommende år skal begrænse henvisningen til specialklasser og specialskoler, samt at undervisning af anbragte børn så vidt muligt bør foregå i den almindelige folkeskole.

7. Bedre ressourceudnyttelse og gensidighedsaftalen

For at kommunerne kan overholde de økonomiske rammer for 2011-2014 er der mellem regeringen og KL indgået en gensidighedsaftale, hvor regeringen er forpligtiget til, at frigøre ressourcer i kommunerne for 0,5 mia. kr. i 2010 stigende til 2,5 mia. kr. i 2013. Kommunerne er tilsvarende forpligtiget til, at frigøre samme beløb.

Staten er fremkommet med lovændringer og oplæg til lempelser i de administrative krav, således at kommunerne selv har mulighed for, at frigøre deres andel af ressourcerne til andre formål.

Regeringen har for 2011 incl. nye initiativer beregnet, at der i 2011 ved forskellige initiativer kan frigøres samlet 1,1 mia. kr. i kommunerne. Her udgør Slagelse kommunens andel ca. 15,5 mio. kr., som vil kunne frigøres.

Slagelse kommune er allerede i gang med en proces omkring frigørelse af ressourcer, og der er i Fase 1 (Statens initiativer til afbureaukratisering) ud af en forventelig effekt på 7,1 mio. kr. frigjort ca. 1,4 mio. kr. i 2010 stigende til 2,7 mio. kr. i 2014.

Slagelse kommune er i gang med Fase 2 (Mere tid til Velfærd), som indgår i den samlede budgetproces for 2011-2014. De foreløbige tal tyder på, at der kan frigøres omkring 3 mio. kr. under forudsætning af, at de nødvendige lovændringer gennemføres.

Statens nye initiativer vil sammen med det endelige resultat af Fase 2 skulle indgå i budgetlægningen for 2011-2014.

De foreløbige opgørelser viser, at statens beregninger på effekten af de forskellige initiativer ikke holder. Slagelse Kommune har på nuværende tidspunkt opnået en effekt på ca. 20-25 % af den forventede effekt, dels fordi initiativerne ikke er realiserbare, og dels fordi de allerede er realiseret.

8. Objektiv sagsbehandling

Der er enighed om, at den objektive sagsbehandling, som omfatter den overvejende del af administrationen på områderne folkepension, udbetaling og indtægtsregulering af førtidspension, boligstøtte, barselsdagpenge og forskudsvis udbetaling af børnetilskud, samles i 3 – 5 sagsbehandlingscentre med virkning fra sommeren 2012.

Samlingen medfører en effektivisering af administrationen, hvorved der kan spares knap 300 mio. kr. årligt, svarende til en reduktion af personaleforbruget med ca. 500 årsværk. Besparelsen skal være fuldt realiseret 2 år efter samlingen.

9. Kommunale restancer

Selvom de kommunale restancer har været et tema i økonomiforhandlingerne både for 2009 og for 2010, er inddrivelsen fortsat ikke tilfredsstillende.

For at nedbringe de kommunale restancer, der i de seneste år er vokset, igangsættes en handlingsplan, der kan standse denne udvikling og nedbringe restancerne. Dette skal ske ved ensretning og effektivisering af opkrævningsområdet.

Skatteministeriet har derfor foretaget en reorganisering af inddrivelsesområdet, med henblik på at sikre en effektiv og styrket inddrivelsesindsats, ligesom der er etableret et helt nyt landsdækkende inddrivelsescenter, som i alt væsentligt vil blive fuldt ansvarlig for inddrivelse af alle personrelaterede restancer.

10. Madordninger

Frokost i dagtilbud

Der indføres pr. 1. januar 2011 en fleksibel ordning for frokost i dagtilbud med mulighed for fravalg og særskilt betaling for ordningen.

Den maksimale egenbetaling nedsættes fra 30 % til 25 %, som er den nuværende maksimale betalingsprocent.

For at sikre gode rammer for frokostordningen, løftes bloktilskuddet permanent fra og med 2011 med 400 mio. kr., hvoraf Slagelse Kommunes andel udgør 5,64 mio. kr.

Mad til ældre

Pr. 1. juli 2010 indføres loft over betaling for madservice på 45 kr. pr. hovedret. Der er i den forbindelse sket kompensation og regulering via bloktilskuddet. KL og regeringen er enige om, at dette loft ikke påvirker rammerne for at fastholde og udvikle niveauet for madservice.

Slagelse kommunes borgers betaling for en hovedret lå før lovændringen under 45 kr., hvorfor ændringen ikke har haft nogen økonomiske konsekvenser for kommunen.

11. Grundskyld

Som følge af vurderingsændringer er det vanskeligt at forudsige grundskyldsprovenuet. Det afdækkes, hvorledes kommunernes budgetlægning kan understøttes på dette område.

12. Sammenfatning

Aftalen kan for Slagelse Kommune sammenfattes til følgende:

På plussiden:

Der er gode muligheder for at låne til energibesparende investeringer, herunder til såkaldte ESCO-projekter. Det undersøges endvidere om der er behov for at justere gældende regler med henblik på at understøtte rentabel energirenovering og energieffektivisering i kommunerne.

Der igangsættes en model for låneoptagelse til større IT-investeringer med et dokumenteret effektiviseringspotentiale.

Der afsættes endvidere en lånepulje på 100 mio. kr. med henblik på at fremme offentligt-private samarbejdsprojekter.

På baggrund af de reviderede skøn for kommunernes overførselsudgifter i 2010 og den kommunale medfinansiering på sundhedsområdet for 2010 foretages en midtvejsregulering af kommunernes bloktilskud for 2010 på 1,5 mia. kr.

For at sikre gode rammer for frokostordningen løftes bloktilskuddet permanent fra og med 2011 med 400 mio. kr., hvoraf Slagelse Kommunes andel udgør 5,64 mio. kr.

På minussiden:

For at få kommunerne til at overholde aftalen foretages der justering af aftalesystemet, som betyder at en del af bloktilskuddet gøres betinget. Der vil blive foretaget modregning af op til 3 mia. kr. i 2012, hvis det viser sig, at kommunerne ikke overholder aftalen.

Det er ikke endelig afklaret, hvordan modregningen vil blive foretaget, - om det er en forholds­mæssig andel eller der modregnes en til en, - Slagelse kommunes andel af de 3 mia. kr. udgør 42,3 mio.kr.

Stiger kommunernes samlede skatteudskrivning udover den afsatte pulje på 300 mio. kr. vil der ske en modgående regulering i bloktilskuddet for 2011 svarende til overskridelsen.